

Klassificering af neutraliseringsprocessen på Langøya

Baggrund

NOAH A/S behandler hvert år ca. 200.000 tons affaldssyre, som tidligere blev neutraliseret med læsket kalk og kalksten. I dag anvender man i stedet alkaliske, dvs. basiske, affaldsprodukter til neutralisering, herunder røggasrensningsaffald (RGA) fra affaldsforbrænding. NOAH anvender årligt omkring 400.000 tons alkaliske affaldsprodukter til neutraliseringsprocessen. Ved neutraliseringsprocessen dannes et gipsagtigt produkt, der anvendes til opfyldning af de kratere, der er opstået på Langøya som følge af mangeårig kalkudvinding.

Definition af nyttiggørelse og bortskaffelse

Begreberne nyttiggørelse og bortskaffelse af affald er defineret i EU's affaldsrammedirektiv (2008/98), der er implementeret i dansk lovgivning via affaldsbekendtgørelsen (BEK nr. 1309 af 18. dec. 2012).

Nyttiggørelse: ”Enhver operation, hvis hovedresultat er, enten at affald opfylder et nyttigt formål ved at erstatte anvendelsen af andre materialer, der ellers ville være blevet anvendt til at opfylde en bestemt funktion, eller at affaldet bliver forberedt med henblik på at opfylde den bestemte funktion i anlægget eller i samfundet generelt. Bilag 5 B indeholder en ikke-udtømmende liste over nyttiggørelsesoperationer.”

Bortskaffelse: ”Enhver operation, der ikke er nyttiggørelse, også hvis operationen som sekundær konsekvens fører til genvinding af stoffer eller til energiudnyttelse. Bilag 5 A indeholder en ikke-udtømmende liste over bortskaffelsesoperationer.”

Baggrund for nuværende klassificering

I det tidligere affaldsdirektiv (12/2006) var definitionen af nyttiggørelse henholdsvis bortskaffelse mere snæver end i dag:

Nyttiggørelse: ”enhver form og metode, der er anført i bilag II B”

Bortskaffelse: ” enhver form og metode, der er anført i bilag II A”

Udgangspunktet for en klassificering som enten nyttiggørelse eller bortskaffelse var således listningen af behandlingsmetoden i bilag II A eller B.

Miljøstyrelsen har i sin klassificering af behandlingen på Langøya tidligere (dvs. før implementeringen af det nuværende affaldsdirektiv) lagt vægt på, at den eneste metode behandlingen af RGA på Langøya klart kan henføres til, er D9:

”Fysisk-kemisk behandling, ikke andetsteds specificeret i dette bilag, som resulterer i forbindelser eller blandinger, der bortskaffes ved en af de i D 1 til D 12 omhandlede operationer (f.eks. fordampning, tørring og kalcinerings)”

Med udgangspunkt i dette klassificeredes behandlingen på Langøya som bortskaffelse.

Miljøstyrelsen har i en række konkrete tilfælde taget stilling til, at anvendelse af

RGA til opfyldning af tyske miner kan betragtes som nyttiggørelse. Miljøstyrelsen har lagt til grund, at følgende kriterier skal være opfyldt, for at opfyldningen kan betragtes som nyttiggørelse:

- RGA anvendes som bestanddel i mørtel, der anvendes til udfyldning af miner
- RGA erstatter et andet materiale, som ellers skulle have været anvendt til produktion af mørtelen
- Minen skal have opfyldningspligt

Klassificering i dag

Som nævnt i ovenstående er definitionen af nyttiggørelse såvel som bortskaffelse bredere dag. Der lægges mere vægt på resultatet af anvendelsen af affaldet end på metoden. Der vil imidlertid også efter de gældende definitioner være tilfælde, hvor anvendelse af affald skal betegnes som bortskaffelse, på trods af at anvendelsen som sekundær konsekvens fører til f.eks. genvinding af materialer. Dette anvender Miljøstyrelsen f.eks. ved klassificering af farligt affald til forbrænding. Denne proces betegnes kun som nyttiggørelse, hvis affaldet ikke indeholder destruktionspligtige stoffer, og hvis brændværdien er af en vis størrelse.

Høring af de norske miljømyndigheder

Miljøstyrelsen har været i dialog med de norske miljømyndigheder, Miljødirektoratet for at få afklaret 1) hvilke parametre de norske myndigheder har lagt vægt på ved klassificeringen og 2) om behandlingen på Langøya betragtes som én eller to processer.

Ad 1) Miljødirektoratet har svaret, at de lægger vægt på, at den affaldssyre, der modtages på Langøya, skal neutraliseres, før den må deponeres. Tidligere anvendtes der jomfrueligt kalk til neutraliseringsprocessen, mens der i dag i højere grad anvendes importeret flyveaske. Da den importerede flyveaske (og andet affald med basiske egenskaber) opfylder et nyttigt formål ved at erstatte kalk, betragtes processen som nyttiggørelse. Det er en afgørende parameter, at der sker substitution af et virgint materiale, hvorfor mængderne af flyveaske skal modsvare mængderne af affaldssyre. Det er ikke afgørende for vurderingen, at det neutraliserede produkt fortsat er affald.

Ad 2) Miljødirektoratet betragter behandlingen på Langøya som to processer: neutralisering og deponering.

Overordnet oplyser Miljødirektoratet, at de anser det som nyttiggørelse, når en afstemt mængde importeret flyveaske anvendes til neutralisering af norsk affaldssyre som erstatning for kalk. Selvom den deponivirksomhed, der drives på Langøya, betragtes som slutbehandling/bortskaffelse.

Miljøstyrelsens vurdering af neutraliseringsprocessen på Langøya

Miljøstyrelsen har tidligere (i 2007) vurderet, at det at neutralisere en affaldstype med en anden ikke automatisk medfører, at denne behandling klassificeres som nyttiggørelse, selvom affaldet erstatter et andet materiale.

Med den nuværende definition af nyttiggørelse vurderes det imidlertid, at anvendelse af alkalisk affald til neutralisering af affaldssyre kan klassificeres som nyttiggørelse, idet der erstattes kalksten og læsket kalk. Det vurderes ikke at være afgørende for klassificeringen, at neutraliseringsprocessen involverer to affaldstyper.

Behandling af RGA på Langøya består af to processer, neutralisering og deponering. I en EU-dom fra 2003 (SITA-dommen, sag C-116/01) konkluderes det, at ved overførsel af affald til en behandling, der består af to særskilte operationer, skal kun den første operation gøres til genstand for en klassificering med henblik på at fastslå formålet med overførslen af affaldet.

På baggrund heraf vurderer Miljøstyrelsen, at anvendelse af alkalisk affald til neutralisering af syreaffald på Langøya kan klassificeres som nyttiggørelse, R5.